

El teu compromís
millora el món

Guia didàctica per a nens i nenes

Campanya Institucional
2018-2019

 Caritas

Presentació

El teu compromís millora el món. Aquesta és la frase que ens ha acompanyat com a lema de la Campanya Institucional 2017/2018. Cinc paraules intenses que ens interpel·len, que no esgoten el seu significat. Per això hem decidit continuar aprofundint-hi durant aquest curs des d'un lloc nou.

El teu: Tu, siguis qui siguis: infànt, jove, adult, ancià, seglar, religiós... Tot neix d'un compromís **amb tu.** Amb Déu que habita **en tu. Tu,** des del **teu** lloc, des de la **teva** experiència, t'aproximes a l'altre, al seu dolor i a la seva alegria. Et poses en les seves sabates i des d'allí, d'igual a igual, **tu** actues com agent de l'Amor de Déu en el món.

Compromís: I tu, des d'on et compromets? Viure de forma compromesa és la manera de vida cristiana. Comprometre's exigeix una disposició d'escolta. Jesús va assumir el seu compromís amb l'Home i amb el Món després del seu desert, després d'escoltar el murmuri del Pare en el silenci. Nosaltres estem cridats i habilitats també per escoltar-lo. I per a concretar-lo en el compromís amb l'altre i amb la realitat que ens interpel·la.

Millora: Viure de forma compromesa és viure a contracorrent. I viure a contracorrent no és ni més ni menys que **crear un altre corrent i convidar els altres a unir-s'hi** per tal de millorar la realitat, el nostre entorn i les condicions de vida de tots. Millorar és aportar un valor nou, un sentit nou a les nostres accions. Dotar-les del significat de la Caritat, de l'amor que neix de l'Amor que ens pobla, que ens uneix a tots i ens dignifica com a fills d'un mateix Pare.

El món: Vivim en un món on tot està interconnectat. I gràcies a aquestes connexions l'acció caritativa de l'Església es pot transmetre a tots els racons, a tots els cors. Una acció que neix d'aquest compromís personal, de vida i per a millorar que ens mou. Som part d'un tot pel qual flueix l'Esperit com una energia d'amor. El nostre compromís final és que a través de nosaltres, aquest Esperit faci brotar el Regne de Déu i renovi la faç de la terra.

Partint d'això, la Campanya Institucional d'aquest any es planteja els següents **objectius**:

- ▶ Obrir el nostre cor perquè ens deixem transformar per la realitat que ens interpel·la.
- ▶ Proposar camins per adaptar el nostre estil de vida, la nostra manera d'actuar, a allò que aquesta realitat ens demana.
- ▶ Fer de la nostra acció, compromís; del nostre compromís, actitud; de la nostra actitud, vida; de la nostra vida, transformació i que la nostra transformació millori el món.
- ▶ Prendre consciència que no estem sols en això. Ens guia l'Esperit i ens acompanya l'Església, comunitat de Jesús i els seus deixebles.

Què trobaràs en aquesta guia?

Aquestes pàgines volen oferir-te algunes eines, moments de reflexió, materials..., per aprofundir en els objectius de la campanya amb els infants. A través de diferents dinàmiques podràs treballar sobre des d'on actuem i fins on ens compromet la nostra acció; com podem deixar-nos interpel·lar pel món que ens envolta perquè la realitat ens "taqui" i ens canviï; què podem fer per tenir cura del nostre món i millorar-lo...

A cada dinàmica tindràs una breu descripció i els seus objectius; els materials necessaris per a dur-la a terme; una proposta d'acció per després de l'activitat i un moment de reflexió i pregària.

Índex d'activitats

Tinc el cor de...

El món és de tots

Reporters veritables

Els colors de l'aigua

Activitat 1

Tinc el cor de...

Objectius:

Treballar les emocions, la imatge de l'altre i l'autoimatge.
Mostrar que les nostres accions poden canviar
segons des d'on les duquem a terme.

Materials

Papers, pintures de colors, tisores.

Vídeo:

El hombre de la flor, Mark Ludy. Editorial EDAF. 2006

<https://www.youtube.com/watch?v=n8UN3BuqR.MQ>

Què farem?

Proposem als infants que dibuixin un cor gran i que ens diguin de què volen omplir-lo, de què els agradaria que estigués fet. Podem ajudar-los posant exemples: un cor de xocolata seria molt dolç; un cor de ferro seria molt dur; un cor de joguina seria divertit... Quan cada infant hagi escollit de què és el seu cor comentarem amb ells com seria una persona que tingués aquest cor: si és de xocolata seria dolça i molt sensible a l'escalfor, a l'afecte (es podria desfer); si és de ferro seria freda i poc sensible i, al mateix temps, forta i segura; si fos de joguina seria juganera i potser poc seriosa... Podem fer-nos preguntes sobre aquestes persones: quin és el seu menjar preferit? Què bombeja aquest cor? Quina cosa pot fer i quines altres no pot fer? Què li passa quan té por? Quines seran les seves aficions? Quin és el seu perill principal? Amb qui es porta bé i amb qui es porta malament?...

Ara, veurem el vídeo de *El hombre de la flor*, en el qual un home canvia la vida de tot un barri regalant flors. Després del vídeo preguntarem als assistents: de què és el cor de l'home del conte? I repetirem les preguntes fetes anteriorment.

Acabarem preguntant-nos de què ens agradaria a nosaltres tenir el cor. Cada nen i nena pensarà un material del qual li agradaria que fos el seu cor i per què i ho exposarà al grup. Després, es comentaran i es proposarà que cadascú planteji una alternativa a com seria el cor d'un dels seus amics, com es comportaria si tingués aquest cor, quina qualitat té per merèixer un cor així...

Per animar-los, podem posar alguns exemples: la **Candela** té un cor de gasolina, perquè li agraden els cotxes i les motos; en **Rodrigo** té el cor de lletres perquè li agrada molt llegir; la **Sara** té un cor de matalàs i llençols perquè és molt dormilega; en **Mario** té el cor de melmelada perquè és molt dolç...

Per a reflexionar i donar gràcies

Cada nen o nena escriurà al cor que ha dibuixat al principi de què ha decidit que sigui. Tots aquests cors s'oferiran en una acció de gràcies final. Es convidarà els infants a oferir el seu cor dient: *Dono gràcies per tenir un cor de... perquè amb ell puc donar...*

Beneeix les meves mans (Sabine Naegeli)

Senyor, beneeix les meves mans
perquè siguin delicades i sàpiguen prendre
sense mai més encadenar,
que sàpiguen donar sense calcular
i tinguin la força de beneir i consolar.

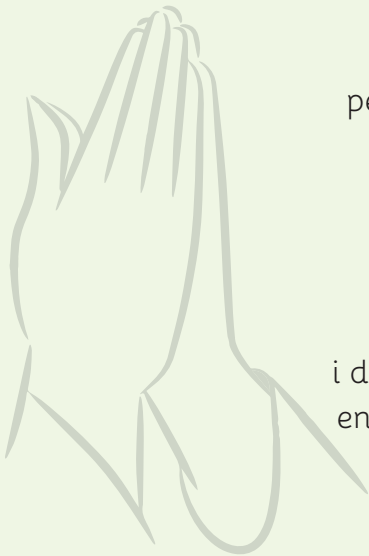
Senyor, beneeix els meus ulls
perquè sàpiguen veure la necessitat
i no oblidin mai el que no enlluerna a ningú;
que vegin rere la superfície
perquè els altres se sentin feliços
per la meva manera de mirar-los.

Senyor, beneeix les meves orelles
perquè sàpiguen escoltar la teva veu
i percebin molt clarament
el crit dels aïgits;
que sàpiguen quedar-se sordes
al soroll inútil i la xerrameca,
però no a les veus que criden
i demanen que les escoltin i entenguin
encara que torbin la meva comoditat.

Senyor, beneeix la meva boca
perquè doni testimoni de Tu
i no digui res que fereixi o destrueixi;
que només pronunciï paraules que alleugen,
que mai no traeixi confidències i secrets,
que aconseguixi despertar somriures.

Senyor, beneeix el meu cor
perquè sigui temple viu del teu Esperit
i sàpiga donar escalfor i refugi;
que sigui generós en perdonar i entendre
i que aprengui a compartir el dolor i l'alegria
amb un gran amor.

Déu meu, que pots disposar de mi
amb tot el que soc, amb tot el que tinc.

El món és de tots

Objectius:

Prendre consciència de la situació del món.
Comprometre's a fer alguna cosa concreta per tenir cura del món, que és la casa de tots.

Materials

Cançó

El mundo es de todos.

Lletra i música: Luis Guitarra. Gravada el 2010 per Editorial Edelvives.

<https://www.youtube.com/watch?v=LWJlp4aYavl>

El mundo es de todos, de todos, de todos
y todos cabemos en él.

El mundo es de todos, de todos, de todos
y todos cabemos en él.

¿Por qué los animales se mueren?

¿Por qué en los polos hace calor?

¿Por qué contaminamos el aire?

¿Por qué oscurecemos el sol?

¿Por qué desaparecen las plantas?

¿Por qué hay quien se dedica a manchar
la tierra, los mares, las nubes
y luego no quiere limpiar?

El mundo es de todos...

¿Por qué hay países siempre con guerra?

¿Por qué la gente tiene que huír?

¿Por qué las fronteras se cierran
a los que no han nacido aquí?

¿Por qué hay quien se despierta en las calles?

¿Por qué hay quien nunca ha sido feliz?

¿Por qué en mi casa tengo seis camas
si luego nadie viene a dormir?

El mundo es de todos, de todos...

Què farem?

Començarem l'activitat escoltant la cançó de Luis Guitarrá *El mundo es de todos*. Després, amb els nens i nenes, cercarem respostes a alguna de les preguntes que planteja en un debat obert i ens preguntarem: si el món és de tots, què puc fer jo per millorar-lo?

Quan el monitor consideri que ja s'ha debatut prou, repartirà entre els infants diversos diaris i revistes, tissors i papers, i els demanarà que cerquin frases que parlin del món, de com està, del que es podria fer per millorar-lo..., titulars de notícies, anuncis..., sobre medi ambient, immigració, guerres, persones sense llar i els altres temes que es tracten a la cançó. Frases que parlin de com està el món, però també altres frases que donin idees per a millorar-lo.

Amb les frases que tots retallin, al final de l'activitat elaborarem un poema/manifest que reculli com està el món i què es pot fer per canviar-lo, enganxant-les en una cartolina.

Per a reflexionar i donar gràcies

El manifest/poema s'oferirà al final de la sessió en un moment de pregària i acció de gràcies.

Lloar (Carlo Maria Martini)

Si t'has aturat a contemplar el cel,
un bosc, un rierol,
que t'han impressionat per alguna cosa
que has anomenat «bellesa»,
si has sentit de cop ganes de cantar,
o de córrer un bon tros,
per alguna cosa que has anomenat «alegria»,
si t'has preguntat sorprès
com algú proper a tu
et pot estimar
precisament a tu...
pots entendre el que significa lloar!

Exulta! (Dom Hélder Câmara)

Si tens mil raons per viure,
si has deixat de sentir-te sol,
si et despertes amb ganes de cantar,
si tot et parla
—des de les pedres del camí
a les estrelles del cel,
des de les cuques de llum que s'arrosseguen
als peixos, senyors del mar—,
si sents els vents
i escoltes el silenci,
exulta!
L'amor camina amb tu,
És el teu company,
és el teu germà...

Activitat 3

Reporters veritables

Objectius:

Desenvolupar l'esperit crític vers el que llegim, escoltem, veiem...

Crear una manera pròpia d'explicar el que passa al món i ens preocupa.

Materials

Diaris, revistes, cola, tisores, material d'escriptura.

Opcionalment, també pot usar-se un suport electrònic (tauleta, ordinador...) per a cercar notícies i imatges.

Què farem?

Cada persona s'apropa a la realitat i s'hi implica des de la seva situació concreta. I és la visió que en tinguem la que ens durà a comprometre'ns, mostrar-nos indiferents o donar-li l'esquena. En general, és difícil trobar interpretacions de la realitat a través dels ulls dels més petits. Per això, amb aquesta dinàmica els donarem l'oportunitat que ens l'expliquin des del seu punt de vista: crearem el nostre propi diari per explicar les notícies que a nosaltres ens interessin i preocupen. Per això, buscarem informació en altres diaris, revistes, pàgines web...

L'animador entregarà als participants el material: diaris, revistes..., i els convidarà a seleccionar les notícies que tinguin a veure amb un tema que ell proposi. El tema sortirà d'una de les línies que es proposen a la campanya: **la mobilitat humana** (migracions, refugiats...); **tenir cura de la creació** (medi ambient, energies, natura, tenir cura del món, recursos limitats...); **economia social** (comerç just, desigualtat, pobresa...).

Començarem per seleccionar imatges, titulars..., per després convidar els nens i nenes a

explicar el que veuen o llegeixen amb les seves paraules, que donin les seves opinions, solucions, crítiques... El monitor recollirà el que diguin sobre cada notícia i els convidarà a pensar en algun exemple proper que tingui relació amb el que estan comentant. Alguna cosa que passi al seu poble, barri, col·legi, parròquia... Amb tota la reflexió i les imatges seleccionades, en grups i orientats pel monitor, els participants reescriuran diverses notícies per a elaborar el seu propi diari/revista on explicar el que passa al món des de la seva particular perspectiva. Aquest document podrà després mostrar-se a altres cursos/grups i convidar-los a fer el mateix.

Per a reflexionar i donar gràcies

La nostra implicació amb la realitat, el nostre compromís, dependrà de com veiem el món i de com l'expliquem. Apropar-se a la realitat significa ser valent i explicar-la segons com la vivim nosaltres.

Tots tenim alguna cosa a dir sobre la pobresa, el medi ambient, aquells que han d'abandonar el seu país... Tots tenim alguna cosa a fer perquè les persones que pateixen aquestes situacions deixin de fer-ho. I la manera de començar és conèixer aquesta realitat i explicar-la des de la nostra experiència.

Si puc (Greville Kleiser)

Si puc fer, avui, alguna cosa,
si puc realitzar algun servei,
si puc dir alguna cosa ben dita,
digues-me com fer-ho, Senyor.

Si puc arreglar un error humà,
si puc donar forces al proïsme,
si puc alegrar-lo amb el meu cant,
digues-me com fer-ho, Senyor.

Si puc ajudar un desgraciat,
si puc alleujar alguna càrrega,
si puc irradiar més alegria,
digues-me com fer-ho, Senyor.

Activitat 4

Els colors de l'aigua

Objectius:

Mostrar que, si volem ajudar, hem de deixar-nos transformar.

Ensenyar als nens i nenes que la realitat (el món) es transforma en un o un altre sentit segons el que nosaltres puguem oferir.

Materials

Diversos pots transparents amb aigua dins i tints per pintar l'aigua de diferents tons. Aquests tints poden ser xarops, tints de cabell..., necessitarem quatre colors: vermell, negre, blau, groc.

Conte: El poble de colors (veure l'apartat "Què farem?").

Què farem?

Explicarem la història d'un poble amb una característica molt particular. A mesura que el monitor el vagi explicant/llegint, anirà representant diferents passatges tal com s'indica en la narració.

Al final de la història, s'obrirà un petit debat entre els participants que podrà seguir les pautes que s'indicaran.

Hi havia una vegada un poble on els habitants feien torns per tenir cura i regar l'hort col·lectiu i els diumenges s'ajuntaven infants i gent gran a la plaça a ballar, jugar al dòmino o al futbol. En aquest poble només hi havia quatre famílies amb pou propi. La resta s'abastia de la font que regava l'hort comunitari.

Va succeir que un dia la font de l'hort de bon matí estava seca. Ningú sabia què havia passat, però de la deu no sortia ni una gota d'aigua. L'alcaldeessa va reunir el seu equip i, després d'una tensa reunió, va concloure de manera molt dramàtica:

– A causa de l'escassetat d'aigua, a partir d'aquest moment, si volem mantenir l'hort, haurem de demanar ajuda als pous privats.

Els habitants implicats van acollir la norma de maneres molt diferents. La gran majoria a contracor o amb condicions.

La primera setmana va tocar a la família Gran tenir cura de l'hort. L'avi Gran, seguit de tots els seus fills i nets, va reunir el poble a la plaça i els va dir:

– Ja que nosaltres som els Grans del poble, donarem la nostra aigua encantats perquè els altres puguin beneficiar-se de la nostra generositat. Però a canvi volem un nou carrer dedicat a la nostra família i una estàtua del nostre fundador al costat dels fruiters de l'hort.

L'Ajuntament va accedir a les peticions, ja que si no ho feia es corria el risc de perdre les collites. I la família Gran va començar a regar l'hort. Mentre ho feia, tots els Grans s'encarregaven de deixar ben clar que si no fos per ells, ni l'hort, ni el poble, ni tan sols el gall o els gossos de carrer podrien haver sobreviscut. I així que la primera gota de la seva aigua va caure sobre l'hort (**El monitor, amb compte, aboca una mica del tint blau sobre l'aigua del primer pot**) els arbres, les mates i tots els seus fruits es tornaren blaus, com la sang que creien que corria per les seves venes orgulloses. I ningú es va atrevir a menjar-ne.

Va passar una setmana i arribà el torn de la família Ric, que acumulava més diners i propietats que ningú al poble. Amb tot el poble reunit a la plaça major, anunciaren:

– Després de pensar-ho, acceptem donar la nostra aigua a canvi de les concessions per a les obres de remodelació de l'Ajuntament, l'Església i el manteniment dels carrers del poble.

L'Ajuntament va accedir a les peticions, ja que si no ho feia es corria el risc de perdre les collites. I la família Ric va començar a regar l'hort. Mentre ho feia, tots els Ric s'encarregaven de deixar ben clar que gràcies a ells el poble avançaria i es convertiria en el més modern i elegant de la comarca i fins i tot el bisbe vindria a celebrar missa tots els diumenges a la nova i grandiosa església que construïren. I així que la primera gota de la seva aigua va caure sobre l'hort (**El monitor, amb compte, aboca una mica del tint groc sobre l'aigua del segon pot**), els arbres, les mates i tots els fruits es tornaren grocs, com les monedes daurades que acumulaven per milers a casa seva. I ningú es va atrevir a menjar-ne.

La setmana següent fou el torn de la família Allomeu, que davant la situació crítica del poble, van veure la seva possibilitat, d'una vegada per totes, d'aconseguir el reconeixement que sempre havien merescut. Amb el poble reunit a la plaça van posar les seves condicions:

– Gustosament cedirem les nostres aigües per a solucionar el desgavell que han provocat els *Gran* i els *Ric* a l'hort. Però a canvi volem que se'ns concedeixi el títol de Marquesos del Pou i una pensió vitalícia a la nostra família.

L'Ajuntament va accedir a les peticions, ja que si no ho feia es corria el risc de perdre les collites. I la família *Allomeu* va començar a regar l'hort. Mentre ho feien, tots somiaven amb el futur que se'ls obria per davant, d'audiències, luxes i comoditats. I així que la primera gota de la seva aigua va caure sobre l'hort (***El monitor, amb compte, aboca una mica del tint negre sobre l'aigua del tercer pot***), els arbres, les mates i tots els seus fruits es tornaren negres, com l'enveja que els alimentava. I ningú es va atrevir a menjar-ne.

Una setmana més tard, l'Ajuntament va acudir a la quarta i última família amb pou propi, perquè es fes càrrec del rec fins a les pluges de l'hivern: els *Jomai* que, amb el poble reunit a la plaça major, protestaren molt enfadats:

– *Mai! Mai! Mai no oferirem la nostra aigua perquè un munt de ganduls se'n beneficiïn!*

L'Ajuntament es va esforçar a convèncer-los i al final ho va aconseguir, ja que si no ho feia es corria el risc de perdre les collites. I la família *Jomai* va començar a regar l'hort. Mentrestant, tots protestaven i grunyien per haver de fer-ho. I així que la primera gota de la seva aigua va caure sobre l'hort, (***El monitor, amb compte, aboca una mica del tint vermell sobre l'aigua del quart pot***) els arbres, les mates i tots els seus fruits es tornaren vermells, com la ràbia que els movia. I ningú es va atrevir a menjar-ne.

Desesperada, l'alcaldeessa va tornar a reunir el seu equip, ja que no quedaven més pous als quals acudir i les reserves d'aigua comuna començaven a escassejar. Ja només n'hi havia perquè beguessin les persones i animals durant tres mesos. Per més que discutiren i reflexionaren, no van trobar la solució. L'alcaldeessa va reunir el poble a la plaça per a comunicar-los la mala notícia. Però abans que pogués parlar, un jove camperol de la família *Josí* va demanar prendre la paraula.

– *Amics, no sé si farà alguna cosa, però la meva família i jo sí que estem disposats a regar l'hort amb part de la nostra aigua.*

L'alcaldeessa sabia, com la resta dels habitants, que la proposta del camperol era en va. Però commoguda per la seva generositat, va preguntar:

– *I què vols a canvi?*

– *En tinc prou amb la part de la collita que ens correspongui* –va respondre.

L'Ajuntament va accedir a les peticions, sabent que la pèrdua de les collites estava assegurada. I la família *Josí* va començar a regar l'hort. Mentre ho feien, tots cantaven i xiulaven. I així que la primera gota de la seva aigua va caure sobre l'hort (***El monitor, amb compte, aboca una mica d'aigua/alcohol... –una mica transparent– sobre l'aigua del cinquè pot***), els arbres, les mates i tots els seus fruits van recuperar el seu color i donaren fruits. I la font de l'hort va tornar a brollar aigua fresca i pura, com la intenció que alimentava *Josí*.

Javier Fonseca García-Donas

Qüestions per al debat:

Què us ha semblat el conte? Què és el que ens volen dir els colors de l'aigua? Et menjaries una fruita regada amb aigua negra, blava, vermella...? Si poguessis, quina aigua escolliries per regar? Quan nosaltres ens hem vist regant, cuidant, ajudant els altres des d'algun d'aquests colors?

El monitor recollirà les respostes i reflexions del grup i intentarà sistematitzar-les amb ell. Després s'oferiran a la pregària final.

Per a reflexionar i donar gràcies

Quan actuem, de quin color és el que fem? Per què ho fem? No n'hi ha prou amb fer, amb posar-se en marxa. Cal tenir una raó, un color que ens mogui. I cadascun d'aquests colors podrà marcar la nostra acció per a bé o per a mal. I nosaltres podem escollir. Com les pedres que creen els ponts, les accions que alimenten el nostre compromís han de ser fortes i segures. Només així podrem alçar ponts d'amor.

Els ponts (Dulce María Loynaz)

Jo vaig veure un pont cordial estendre's generós
d'una roca eriçada a una altra eriçada roca,
sobre un abisme negre, profund i misteriós
que s'obria a la terra com una immensa boca.

Jo vaig veure un altre pont bo unir les dues ribes
d'un riu tèrbol i profund, les aigües canviant del qual
arrossegaven amb fúria les fràgils barquetes
que xocaven trencant-se en les roques distants.

Jo vaig veure també estès un altre pont elevat
que quasi s'ocultava entre núvols feréstecs...
I el seu dors harmoniós unia triomfalment,
en un gloriós gest, dues cimeres de muntanyes!...

Ponts, ponts cordials... La vostra corba atrevida
uneix roques, muntanyes, riberes sense temor...
I que fins i tot sobre l'abisme tan profund de la vida,
per a totes les ànimes no hi hagi un pont d'amor...!

El teu compromís
millora el món

Segueix-nos al [facebook](https://www.facebook.com/caritas.espanol) [facebook.com/caritas.espanol](https://www.facebook.com/caritas.espanol) i al [twitter](https://twitter.com/_CARITAS) [@_CARITAS](https://twitter.com/_CARITAS)

www.caritas.es

Caritas